

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročna velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.



Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Privčekratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 21.

V Ptuj v nedeljo dne 5. julija 1914.

XV. letnik.

Umor prestolonaslednika in njegove soproge.

Grozna žalost pretresava vse avstro-ogrsko pokrajino in s krvavim srcem čitajo razburjeni narodi poročila o strašni tragediji, ki se je odigrala preteklo nedeljo v Sarajevi. Po imenitnih vojaških manevrih odpeljal se je naš prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand v Sarajevo, da pokaže bosanskemu ljudstvu svojo naklonjenost. In to lepo zaupanje bodočega našega cesarja poplačali so Srbi z — bombami in revolverji. Kakor smo že poročali v posebni izdaji našega lista, vrgel je najprej neki srbski tiskar, 21 letni Nedeljko Gabrinović, bombo proti avtomobilu, v katerem sta se vozila prestolonaslednik in njegova soproga. Ta atentat pa se je izjalovil. Prestolonaslednik peljal se je potem v mestno hišo, kjer je župana oštel. Po slavnostnem sprejemu peljal se je nazaj. Tedaj pa je komaj 20 letni srbski Gavrilo Princip streljal iz revolverja na dvojico. Zadel je le predobro: Prestolonaslednik in njegova soproga vojvodinja Hohenberg sta bila oba smrtno ranjena. Izpogovorila sta še par besed; ali ko je avtomobil dospel v konak, bila sta že nezavestna in v najkrajšem času sta izdihnila svoji blagi duši . . .

Grozovita je nesreča, ki je zadela vso avstro-ogrsko monarhijo. In človeku se zdi, kakor da bi sanjal. Upanje avstrijskih narodov je umorjeno, na grozoviti, nečloveški način umorjeno . . . In vsa srca čutijo z nesrečnim, belolasim našim cesarjem, s Franc Jožefom I., ki je preživel že toliko nesreče, toliko gorja, toliko solz, — ki je videl svojega brata umorjenega, svojega sina Rudolfa, svojo ženo Elizabeto, — ki je zdaj sam v svoji neskončni žalosti . . . Vbogi cesar! Nesrečni cesar! Vedno si bil vzor vladarja in vzor človeka, vedno si širil po vsem svetu mir, ljubezen, prijateljstvo; in vedno si srečaval sovražstvo, srd, jezo; — vbogi cesar, kakor božansko vzvišeno bitje trpiš, — za druge trpiš, kakor je trpel Kristus na križu za vse človeštvo . . .

Pa kaj bi solze, ko divja vihar v srcu vsacega poštenega Avstrijana! Res je, da sta morila le dva nezrela fantalina, ki sta bila na-

hujskana in podivjana od protiavstrijske gonje. Ali zamán bodejo trdili zagovorniki Srbov, da tiči vsa krivda v teh dveh mladih morilcih. Dokazano je že zdaj, da je bilo vso mesto Sarajevo napolnjeno s srbskimi morilci, da je bil umor v Belgradu sklenjen in pripravljen. In v tem leži vse nebovpijoče zločinstvo tega prokletega umora. Z orožjem poštene vojske se srbski Balkan ni upal napasti naše mogočne Avstrije; zato jo skuša ugonobiti z zahrbtnim umorom . . . Tista Srbija, ki

protiavstrijske gonje na Srbskem. To se danes ne more več zatajiti . . .

Avstrijska potrpežljivost je res velikanska! In človeku se krči pest! Avstrija je napravila iz Srbije državo, Avstrija ji je omogočila razvitek. Avstrija jo je obranila pred bolgarskim porazom — in kot zahvalo morijo Srbi kakor krvoločne zveri naše cesarje . . .

Slovensko ljudstvo! Tudi v tvojih vrstah se dobi mnogo oseb, ki so prijatelji Srbov. Otresise teh izdajalcev, poženi jih čez meje, kajti na srbski zastavi visi kri našega nepozabljivega prestolonaslednika!

Kako je umrl nadvojvoda Franc Ferdinand.

Dunaj. „Reichspost“ poroča o zadnjih trenutkih nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge neka vojaška oseba, ki je bila vedno v bližini nadvojvode, sledeče: „Vojvodinja Hohenburška je padla, zadeta od prve krogle v desno stran boka, na stran nadvojvodi v naročje. „Kaj ti je?“ je zaklical nadvojvoda in se nekoliko dvignil s sedeža, a v naslednjem hipu je razprostrl roke in se zgrudil nazaj v voz. Kroglja je zadela nadvojvodo pri grlu. Vratna žila je bila pretrgana, curek krvi je skočil iz male rane in v naslednjem trenutku je bil prsni del nadvojvodove suknje ves oblit s krvjo. Avtomobil je peljal še kakih deset korakov dalje in nato



Herzogin von Hohenberg †

Erzherzog Franz Ferdinand †

je svojega lastnega kralja umorila in razmesarila, — tista Srbija, katere „kralj“ ima od krvi svojega prednika omadeževane roke, — tista Srbija, ki je po Balkanu divjala hujske nego Turek, — odgovorna je tudi za ta umor! Dokazano je, da so vse niti sarajevskega umora združene v Belgradu. „Kralj“ Peter je par dni pred umorom odšel in je pustil vladanje svojemu sinu. Srbski princ Jurček je bil v Londonu in je naprej vedel, da se zgodi ta umor. Črnogorski „kralj“ Nikita je bil v inozemstvu, iz katerega se je takoj po umoru zopet nazaj v Cetinje pripeljal. Na Ruskem so že par tednov pred tem nečloveškim umorom poročali, da je bil naš prestolonaslednik umorjen. Umor je bil torej pripravljen, — umor ni izbruh fanatizma posameznih podivjanih zločincev, marveč je plod

obstal. Deželni šef, ki je bil v nadvojvodovem avtomobilu, je odpel nadvojvodi suknje. Več častnikov iz bližnjega spremstva je priskočilo zraven iz naslednjih avtomobilov. Vse se je odigralo bliskoma v nekaj trenutkih. Vojvodinja se je dvignila in s tresočimi prsti prijelja krvaveči vrat svojega soproga. Zdelo se je, kakor bi hotela malo, toda grozno rano na vratu, iz katere je neprestano brizgala kri, zatianiti z rokami. S klicem: „Moj Bog! Moj Bog!“ pa je padla brez moči nazaj . . . Nemogoče je, povedati vse podrobnosti tega groznega trenutka. Sprva smo od groze vsi onemeli in potem smo bili vsi v mrzlični razburjenosti spričo našega na smrt ranjenega gospoda. Spominjam se samo še, da je bližnja gruča ljudi s široko odprtimi očmi strmela v nas, da se je voz sunkoma obrnil in tako odpeljal nazaj preko mostu v konak deželnega šefa skozi odprta vrata parka. Videli smo, da človeška pomoč pač ni bila več mogoča. Nadvojvoda in

soproga sta ležala težko hropeča v vozu. Izgubila sta oba že zavest. Nadvojvoda je odprl, ko so ga nesli po stopnicah navzgor, večkrat oči in njegove roke so prijele večkrat v zrak, kakor da bi nečesa iskale. Frančiškanski provincial Mihačević je prihitel iz sosednjega frančiškanskega samostana ter podelil obema umirajočima odvezo. Čim najhitreje dospela zdravniška pomoč — bilo je šest zdravnikov navzočih — ni mogla več pomagati. Nadvojvodi prestolonasledniku je bilo prestreljeno grlo in vojvodinja je imela težka notranja krvavenja. Imeli smo dva umirajoča pred seboj . . .

Zadnja velika vaja pod vodstvom rajnega prestolonaslednika.

Sarajevo. V petek popoldne, ko so bile vaje deloma prekinjene in so se vojaki umaknili v prenočišča (znano je, da je ljudomili rajni prestolonaslednik večkrat ukazal, da morajo tudi ob velikih vajah dati vojakom priliko, da počivajo), je prenehalo deževati. Vse je bilo veselo kljub hudemu mrazu. Pri Bjelasnici so prišli namreč vojaki v ploho in v snežni metež, vsled česar je bil živež uničen, ki so ga hitro nadomestili. V soboto zjutraj je višnjeva armada že ob štirih prodirala. Vladalo je živahno življenje, a pregled je onemogočila megla. Boj se je kmalu pričel. Čulo se je brzo streljanje iz pušk, prasketanje strojnih pušk in gremenje topov. Prednje straže višnjeve armade so zadržale rdečega sovražnika, dokler se ni do Ivana pomaknil cel armadni zbor. Rdeča armada je med tem že tudi zbrala svoje sile na Ivanu in južno od Ivana. Pričela naj bi se bitka, ko je ob 10. dopoldne zatobil rog „počitek“, čez 7 minut je pa trobentanje naznanilo, da je vaja odtrobljena, dokončana. Velike vaje v Bosni je rajni prestolonaslednik zelo hvalil. Kljub neugodnemu vremenu in gorovju ni bilo nesreč, radovednežev tudi jako malo razen nekaterih časnikarjev. Šele v soboto, ko se je zjasnilo, so došli nekateri radovedneži iz Sarajeva.

Kako so prišli napadalca.

Brivec Marosi, ki je bil eden prvih, ki so prišli prvega napadalca, je izpovedal: „Stal sem v bližini nekdanje podružnice banke Union, na Appelovem obrežju v Šumarijski ulici. Prvi avtomobil s policijskim poveljnikom Mayerhoferjem je ravno pripeljal mimo in takoj za njim mu je sledil drugi avtomobil z vladnim komisarjem dr. Gerderjem in županom. Po zelo kratkem odmoru je prišel avtomobil, v katerem je sedel prestolonaslednik s svojo soprogo in armadnim nadzornikom Potiorekom. Naenkrat sem videl,

kako se je neki mlad človek, ki je stal na drugi strani obročja v bližini mostu bližal obrežni ograji, nekaj položil na obrežni zid ter potem vrgel neki predmet od spodaj navzgor proti avtomobilu prestolonaslednika. Mož je stal poleg nekega drugega, ki se je takoj odstranil z mirnim korakom, ko je prvi zagnal omenjeni predmet. Videl sem, kako je vrženi predmet zadal ob avtomobil. Tudi sem videl rahel dim, ki je sledil v zraku vrženemu predmetu. Potem sem opazil, da se je predmet odbil na zoženi strehi avtomobila ter padel proti naslednjemu avtomobilu grofa Boos-Waldecka. V tem hipu se je začel silen pšk. Ko sem videl, da je neznanec zagnal od sebe neki predmet, sem takoj hitel k njemu. Moral pa me je opaziti, kajti skočil je preko obrežnega zidu v Miljačo. Jaz sem mu sledil in takoj je bil pri meni neki detektiv, ki je hotel na neznanca streljati z revolverjem. Zaklical sem detektivu: „Ne streljati! Dobiti moramo živega!“ Pomikala sva se proti napadalcu, ki je držal obe roki v vodi. Bala sva se, da ima pri sebi revolver in sva bila previdna do skrajnosti, vendar pa se je nama posrečilo, prijeti ga od strani in s pomočjo medtem prihiteh detektivov in policistov smo ga obvladali. V rokah ni imel ničesar ter se tudi ni nadalje upiral.“

Kako se je zgodil drugi napad?

Neka dama, ki je bila priča drugemu napadu, je izpovedala sledeče: Moja prijateljica in jaz sva se postavili nasproti trgovini v Franc Jožefovi ulici, ko se je že izvršil prvi atentat. Kmalu nato so prišli trije mladi fantje, od katerih je imel prvi mehak klobuk, drugi je imel črn trd klobuk, tretji pa svetel klobuk z ozkimi krajevci. Vsi trije so imeli ponošene obleke ter so nosili v gumbnicah srbske trobojnice. Kmalu nato sta se jim pridružili dve mladi dekleti, ki sta izpregovorili z njima nekaj besed. Deklici, ki ju nisva poznali, kakor tudi one tri mladeniče ne, sta prišli proti nama in dejali proti nama, medtem ko sta naju prijeli za roke: „Pojdimo domov. Oni tri mladeniči so sumnjivi.“ Jaz sem obstala z eno deklico in samo pripomnila, da ima eden izmed treh mladeničev, bil je Princip, neprestano eno roko v žepu. Rekla sem še k moji mali spremljevalki v hrvaškem jeziku: „Moža bi se moralo pravzaprav pokazati policiji.“ V tem trenutku se je pripeljal prvi avtomobil z vladnim komisarjem dr. Gerderjem in županom ter obenem odpeljal mimo. Omenjeni trije mladeniči so bržkone slišali mojo opazko, kajti odšli so mimo zraven stoječega policajca preko ceste in se postavili par korakov daleč od Schil-

lerjeve trgovine. V tem trenutku se je pripeljal mimo avtomobil nadvojvode. Takoj nato sem začula dva strela. Avtomobil je vozil tesno tik trotoarja, na katerem je stal napadalec. Maloštevni gledalci, ki so bili na tem mestu, so takoj planili na napadalca in ga prijeli.“ — V browningu napadalca Principa so našli pozneje še pet nabojev.

Italijansko časopisje ogorčeno obsoja sarajevski zločin.

Rim. Tu je prvi objavil novico o sarajevskem zločinu „Giornale d'Italia“ že ob 1. uri 30 minut popoldne. Vsi rimski listi najogorčenejše obsojajo zločin. Ob 6. zvečer je v imenu ministrskega sveta kondoliral ministrski predsednik avstro-ogrskega poslaniku de Meyeru. Kralj Viktor Emanuel je cesarju Franc Jožefu brzojavno kondoliral. V Vatikanu je poročilo o napadu vse užalostilo. Sv. oče papež Pij X. bo v Sikstinski kapeli sam daroval za rajnega prestolonaslednika in njegovo soprogo mašo zadušnico. „L'Osservatore romano“ objavlja krasen članek sočutja. Sv. oče je danes odpovedal v znak žalosti sprejem 10.000 romarjev. „Tribuna“ izraža globoko čuteča čuvstva žalosti cesarju Franc Jožefu in zaključuje članek: „Koliko žalosti pade na tvojo glavo, o Habsburg!“

Pomemben oklic predsedstva bosenskega deželnega zbora.

Sarajevo. Predsedstvo bosenskega deželnega zbora je izdalo oklic, ki ima približno naslednjo vsebino: Narod Bosne in Hercegovine! Nahujskan, nezrel individij, zapeljan po brezvestnih agitatorjih, je izvršil podel zločin. Narod naše domovine! Vemo, da je neomajna tvoja zvestoba do prestola, da si vsak čas brezpogojno pripravljen žrtvovati svoje življenje za srečo in dobrobit habsburške dinastije. Zato vemo, da odobruješ, da je v tvojem imenu predsedstvo deželnega zbora izreklo brezvestno ogorčenje ter obsodilo brezvestne agitatorje in ničvedne zapeljivce, nezrele mladine, na katere naj narod vtisne pečat sramote kot brezvestnim zločincem in jih kot izvržek človeštva iztrebi iz svoje srede. Narod Hercegovine in Bosne! Upamo, da boš ti in vsi organi javnega mnenja v znamenju vdanosti in zvestobe do prevzvišene habsburške hiše v bodoče z vsemi svojimi močmi delal na to, da bo vsaka misel na možnost kakega pojava, vsaka zamuda preprečiti tak pojav, v kali udušena. Ti imaš dolžnost skrbeti, da bo mladina obvarovana strupenih vplivov brezvestnih zapeljivcev. Pozivamo stariše naše šolske mladine, naj obvarujejo svoje otroke pred brezvestnimi agitatorji, ki njihovo dušo zastrupljajo z razkrojilnimi, anarhističnimi idejami in ognjevito narodno zavest mladine in nepremišljenost ter nezrelost izrabljajo. Ljudstvo Bosne in Hercegovine! Izpolni svojo sveto dolžnost, sicer pahneš naše domovino v neizogibno pogubo in razdereš vse upanje na lepšo bodočnost, ki je edno zajamčena v očividnem napredku na vseh poljih javnega življenja pod močnim žezlom Habsburžanov.

Nadvojvoda Fran Ferdinand.

Nadvojvoda Fran Ferdinand je bil rojen kot sin cesarjevega brata dne 18. decembra 1863. leta. Vzgojen je bil za vojaški stan, kajti nihče ni slutil, da postane kdaj prestolonaslednik.

Tragična smrt prestolonaslednika Rudolfa je pomaknila nadvojvodo Franca Ferdinanda v ospredje; postal je prestolonaslednik. L. 1898. je postal kot general kavalarije nekaj namestnik cesarjev v vodstvu armade in je pozneje prevzel na popolno poveljstvo nad armado.

Zastopal je cesarja tudi pri raznih drugih prilikah in je v njegovem imenu potoval na angleški dvor. Pri ti priliki se je prehladil, in ker



Der österreichische Thronfolger mit Familie.

Sirolin "Roche"

olajša in odpravi prsne bolezni, kašelj, katar, influenco, astma.

Originalni zavoj à K 4.— se dobi v vseh aptekah.

je imel že od mladih let slaba pljuča, je prišlo njegovo življenje v največjo nevarnost. Ležal je bolan pri neki nadvojvodinji, kjer se je seznanil z dvorno damo grofico Chotek, ki je pozneje postala njegova soproga. Mudil se je nekaj časa na otoku Korsiki in si je tam zdravje čudovito popravil.

V zadnjih letih je nadvojvoda Fran Ferdinand v čedalje važnejših stvareh zastopal cesarja in dasi se je držal v veliki rezervi, se je vendar vse bolj jasno kazalo, kako notranjo in zunanjo politiko želi delati. Cesar ga je pri najvažnejših vprašanjih vprašal za svet, a zgodilo se je večkrat, da nadvojvodovi nasveti niso bili sprejeti. Časih je prišel nadvojvoda tudi v položaj, da je storil samostojne sklepe in ti so dali večkrat povod za velike in burne razprave.

Na vsak način je bil nadvojvoda mož krepke volje in velike odločnosti. Najbolje se je to pokazalo pri armadi, v kateri je imel največji vpliv. Začel je z neko brezobzirnostjo preurejevati armado. Prvi je padel dolgoletni šef generalnega štaba grof Beck. Pri vojaških vajah v Dalmaciji je nadvojvoda napravljal jako kratek proces in je grofa Becka poslal v penzijo. Na njegovo mesto je prišel sedanji šef generalnega štaba baron Conrad-Hötzendorf, ki je preuredil ves generalni štab in izpeljal pri armadi velike reforme. V armadi je nastalo novo življenje s prav bojevitimi tendencami. Prišlo je za časa ministra grofa Aerenthala zaradi teh tendenc do očitnega konflikta. Cesar se je odločil za politiko grofa Aehrenthala in baron Conrad-Hötzendorf je moral odstopiti. Dne 18. avgusta 1913. je postal nadvojvoda „generalni inšpektor cele oborožene sile“ in s tem najvišji zapovednik armade in mornarice. Posvetil je armadi največjo ljubezen in poskušal armado in mornarico pomnožiti, kar le mogoče, da bi bila nepremagljiv instrument in zanesljivo sredstvo za doseg velikih ciljev.

Prestolonaslednikova poroka.

Za časa svoje velike boleznin na pljučih se je nadvojvoda Fran Ferdinand seznanil z dvorno damo grofico Zofijo Chotekovo. Ta mu je stregla z veliko vnemo in požrtvovalnostjo in nadvojvoda se je vanjo zaljubil. Razvedelo se je kmalu, da se nadvojvoda zanima za grofico Chotek in različni člani cesarske rodbine so prijazno pomagali odstranjevati ovire, ki so onemogočale poroko. Največ je pa zalegla odločna volja nadvojvode samega. Kar je hotel doseči, na to je delal z železno energijo in tako je tudi toliko časa pritiskal, da mu je cesar dovolil se poročiti s konteso Chotekovo. Največja težava je bila ta, da se nadvojvoda ni hotel odpovedati ne prestolonasledništvu ne grofici Chotekovi. Težava je bila posebno v tem, ker po ogrski postavi je kraljeva žena prava kraljica, naj je tudi morgantično poročena; po hišnem zakonu avstrijske cesarske rodbine pa ne. Stvar se je uredila tako, da se je nadvojvoda cerkveno in postavno pravilno poročil z grofico Chotekovo, pa se je obenem za svoje otroke vsem pravicam odpovedal. Njegov sin je zakonski, je legitimni tudi po cerkvenih postavah, pa ni legitimiran slediti očetu ne na cesarskem prestolu, ne v vžitku fidejkomisa. Grofica Chotek ni vsled po-

roke postala deležna pravice do cesarske krone, njeni otroci niso člani cesarske rodbine in nimajo nobenih pravic do cesarskega rodbinskega premoženja.

Poroka nadvojvode Franca Ferdinanda z grofico Zofijo Chotek se je vršila čisto na tistem dne 1. julija 1890., v mestecu Zakupy na Češkem. Pri poroki ni bilo ne cesarja, ne kakega drugega člana cesarske rodbine. Navaden tehan je poročil nadvojvodo in grofico in prisostvovala sta poroki dva kapucina. Cesar je ta dan grofico Chotekovo imenoval za kneginjo Hohenberg.

Rajna vojvodinja Hohenberg.

Rajni prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand je spoznal v hiši svoje matere mlado, zgodaj osirotelo značajno češko grofico Zofijo Chotek pl. Chotkov in Vognin, ki je bila rojena 1. marca 1868 v Stuttgartu. Dubovita, pridna in pobožna češka grofica se je rajniku tako priljubila, da je sklenil jo poročiti. Premagati je moral tisočero ovir. Cesar Franc Jožef, ki je vzljubil bodočega nositelja krone, bi bil umevno rad videl, da bi bil rajni prestolonaslednik poročil kako enakorodno princesinjo, a upiral se modri, preizkušeni vladar nečaku ni, marveč je z vso ljubeznjivostjo mu svetoval, da naj počaka, predno sklene nerazdružljiv zakon, da naj izkusi, če ga res preveva čut čiste ljubezni. Opozoril je prestolonaslednika, da po hišnih postavah Habsburžanov ne bi mogli postati njegovi otroci, če grofico Chotekovo poroči, nikdar nasledniki prestola. Ponosni nadvojvoda prestolonaslednik Fran Ferdinand je pa rajši poslušal glas svojega srca, kakor glas častilepja in je s slovesno prisego dne 28. junija 1900 v cesarjevi navzočnosti obljubil, da njegovih bodočih otroci ne bodo zasedli avstrijskega prestola. Cesar in rajni prestolonaslednik sta bila oba ob tej slovesnosti globoko ginjena. Modri naš vladar je dovolil rajniku poročiti grofico Chotek; poročena sta bila 1. julija 1900. 1. julija 1900 ji je podelil cesar naslov kneginja Hohenberg z nagovorom knežja milost, dne 4. oktobra 1909 jo je povišal cesar v avstrijsko vojvodinjo z naslovom visokost. Na Ogrskem so pa v državnem zboru izjavljali, da če zasede kdaj rajni prestolonaslednik ogrski prestol, bi Ogrji vojvodinjo priznali za svojo kraljico. Cel svet zna, kako srečen da je bil zakon rajnikov. Res, da se je rajnica odtegovala hrumu in šumu na dvoru, a zato se je posvetila rodbini in možu Visoko so rajnico cenili tudi v inozemstvu. Strogi angleški

dvor jo je sprejel ob prestolonaslednikovem obisku kot ženo bodočega avstrijskega cesarja, tudi cesar Viljem je rajnico ob vsaki priliki odlikoval, kar jo je le mogel. Povila je rajnica nadvojvodi prestolonasledniku kneginjo Zofijo Marijo Franciško 24. julija 1901 v Konopištu, kneza Maksimilijana Karla Franca 29. septembra 1902 na Dunaju in dne 27. majnika 1904 kneza Ernsta Alfonza Karla Franca Jožefa. Rajnica je bila prava opora rajnemu prestolonasledniku. Ko je klicala dolžnost rajnika k velikim vojaškim vajam v Bosno, bi bil rad rajnik, da bi ostala rajnica doma, a zvesta žena se je podala na pot in umrla je ob strani svojega ljubečega, vdanega ji soproga.

Prestolonaslednik in mornarica.

Po svojem potovanju okolu sveta pričel se je Fran Ferdinand intenzivno zanimati za mornarico. Dne 2. septembra 1902 imenovan admiralom, je pred vsem častniškim zborom mornarice razvil svoj mornarični program in pojasnil, kako on umeva bodočo nalogo avstro-ogrskemu mornarice. Njegovi inicijativi je pripisovati mogočen današnji razvoj vojnega brodogradstva. Zanimal se je za vse organizatorične reforme, aktivno vodil skoro vsako leto velike mornariške vaje, zadnjič predlansko leto, ko se je tudi nemški cesar udeležil revije v primorskih vodah.

Od svojega imenovanja je bival kot najvišji mornarični častnik vsako pomlad po več tednov v Pulju in na Brionskih otokih, ter nadziral vse posameznosti pomorske službe pri eskadri, v ladjedelnicah, arzenalu in pristanišču.

Novi prestolonaslednik.

Vsled smrti Franca Ferdinanda je prešlo nasledstvo krone na Karla Frana Josipa, najstarejšega sina pokojnega nadvojvode Otona in nadvojvodinje Marije Jožefe, rojene princezine saške. Rojen je bil dne 17. avgusta 1887 v Persenburgu na Nižjeavstrijskem; študiral je deloma na gimnaziji Stotov na Dunaju ter bil po polnoletnosti imenovan poročnikom pri 7. dragonskem polku v Pragi, kjer je stanoval na Hradčanih ter študiral pri profesorjih češke univerze, znamenitem Brafu in Ottu državne in upravne nauke. S svojim polkom je bil prestavljen v Brandys na Labi in od tam v Galicijo. Poročil se je dne 21. oktobra 1911 z nadvojvodinjo Zito, princesinjo Parma. V novembru 1911 je bil imenovan majorjem pri 39. pešpolku na Dunaju, kjer je danes v garniziji. Prestolonaslednik ima dne 20. novembra 1912 rojenega sina nadvojvoda Franca Jožefa in hčerko Hedviko. — Že v zgodnji mladosti se je imenovalo njegovo ime v zvezi z vprašanjem nasledstva po smrti cesarjeviča Rudolfa leta 1889.

Pokojni prestolonaslednik Fran Ferdinand je bil ta čas neoženjen, poleg tega težko bolan, vsled česar se je v dvornih krogih ugibalo o njegovi odpovedi na korist Karla Franca Jožefa. Po poroki Franca Ferdinanda z grofico Chotek je bilo dedno vprašanje za enkrat rešeno, vse kombinacije o antagoniji med bratoma Franom Ferdinandom in Otonom, ki so temeljile na po večini na publicistični kampanji raznih senzacijskih listov, so postale brezplodne. Obenem z abdikacijo Franca Ferdinanda in kneginje Hohenberg na hišni zakon in pragmatično sankcijo, je bil Karel Franc Jožef definitivno designiran za bodočega prestolonaslednika. Vzgoja mladega Karla Franca Jožefa je bila vsled teh pomembnih dogodkov že s pričetka posvečena bodočim vladarskim nalogam. Kot mlad otrok je pričel z učenjem avstrijskih jezikov; cesar se je večkrat osebno prepričal o njegovem napredovanju v jezikovnih



Varčiti pomaga

Zvezda s

MAGGI-JEVA zabela

križcem

z zvezdo s križcem.

Vsaka še tako redka juha in tudi vsaka slaba goveja juha, ravno tako omake, sočivja in salate zadobe takoj fita in jako dober okus, če jim prideneš samo par kapljic MAGGI-JEVE zabele. Navodilo za uporabo je priloženo vsaki originalni steklenici.

Poskusne skleničice po 12 v.

Čuvajte se ponaredb!

študijah in dajal navodila za izpolnitev vsestranskega izobraževanja. Karel Franc Jožef se je vzgajal v domači hiši, po večini v gradovih rodbine Otca na Nižje Avstrijskem, daleč od dvornega življenja, skupno s svojim bratom Maksom, dočim je mati Marija Jožefa po smrti cesarice Elizabete in poroki bivše nadvojvodinje Štefanije z grofom Lonyayem, morala prevzeti funkcije prve dvorne dame. Življenje mladega Karla Franca Jožefa je potekalo priprosto in brezskrbno. Pozimi je bival ponajveč v gradu v okolici Payerbacha na Semeringu, kjer se je živahno zanimal za zimski šport in si s svojim ljubeznivim značajem in priprostim obnašanjem osvojil simpatije vsega, na Semeringu pozimi bivajočega občinstva. Lepi mladosti je kmalu napravila konec bodoča naloga. Z 18. leti je odšel kot poročnik v Prago, od tam pa s svojim polkom v Brandys na Labo. Tekom svojega bivanja v Pragi se je temeljito priučil češčini in v svojem občevarju s profesorji češke univerze, odkril svoj lep, moderno vzgojen in za vsa vprašanja napredka izredno se zanimajoč značaj. Njegovo gicanje na Češkem je naravno vzbudilo v njem simpatije za češki narod in utrdilo njegovo objektivno presojevanje narodnostnega vprašanja v Avstriji. Iz garnizije v Brandysu je pogosto zahajal na Dunaj, kjer se je seznanil s princezino Zito Parma, ki je po svojem mirnem značaju popolnoma sorodna njegovi duši. — Medsebojna duševna in značajna sorodnost je privedla do zakona, ki velja v vseh dvornih krogih za vzor rodbinske idile.

Prorokovanje o atentatu.

V „Hrvatskem Pokretu“ čitamo: „V mesečniku za znanstveno proučevanje supernormalnih psihičnih fenomenov „Novo Sance“ je neki „Uranus“ v zadnji številki l. 1913. obelodanil prorokovanje za l. 1914. V tem prorokovanju pravi: „To leto bo velike važnosti za Avstro-Ogrsko, torej tudi za Hrvatsko. L. 1914. smatram samo za nadaljevanje l. 1913., v političnem oziru pa bo neprimerno važnejša za Avstro-Ogrsko, Nemčijo in za njiju vladarske hiše... To leto bo izredno kritično za Evropo in evropske vladarje, predvsem za Belgijo, Nemčijo, Rusijo, Avstro-Ogrsko in Turčijo. Visoke osebe bodo v nevarnosti. Dnevi od 12. do 28. junija bodo vrlo kritični dnevi prvega reda.“ — Zadnji dan, ki ga navaja to prorokovanje, sta bila umorjena prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Hohenberška.

Svečanostni pogreb nadvojvode in vojvodinje iz Sarajeva.

Sarajevo, 30. junija. Včeraj dopoldne je nadškof Stadler ob asistenci duhovščine blagoslovil trupli nadvojvode in vojvodinje. Nato

so uradno konstatirali identiteto umorjenih, nar kar je posebna komisija zaprla ter zapečatila krsti. Ključa so tudi posebno zapečatili. Ze pred šestimi zvečer so zastražili vojaki vse ceste, po katerih je imel iti pogreb. Vojaški špalir je egal od vladne palače do Bistriške ceste. Trupli sta bili razstavljeni v črno opremljenem muslimanskem salonu vladne palače. Dragoceni kovnasti krsti sta ležali na katafalku, ki ga je obdajalo mnogo sveč. Krsti sta bili popolnoma zasuti od vencev. Na obeh straneh so stali častniki, dvorni orožniki in služabniki kot častne straže. Neprenehoma so prihajali civilni in vojski dostojanstveniki ter molili pred krstama. Ob šestih zvečer so zopet blagoslovili trupli. Nadškof Stadler z vsem kapiteljem, frančiškanski provincial z vsemi frančiškani so bili navzoči pri obredu. Nato so podčastniki 84. pehotnega polka dvignili krsti ter ju odnesli iz palače na ulico, kjer sta čakala mrtvaška voza. Kondukt je vodil general Appel. Med zvoki žalostink se je kondukt pomikal po cestah. 24 topov je zagrmelo. Na čelu izpreveda je korakalo več infanterijskih bataljonov in oddelek kavalerije; sledila je duhovščina. Pred krsto so vozili voz, poln vencev. Za krsto je šla prestolonaslednikova neposredna bližina, na čelu polkovnik Bardolff in grofica Lanjus, nato še bosanske vlade šef Potiorek, vojaški in civilni najvišji dostojanstveniki in službe prosti častniki. Sprevod se je pomikal po Bistriški cesti. Po vseh hišah so gorele sveče, po ulicah elektrika. Na Applovem nabrežju in pri Fran Josipovem trgu je čakala nepregledna množica ljudi, ki je odkritih glav in nemo gledala žalosten pogreb in slovo nadvojvode in vojvodinje iz Sarajeva. Ob pol sedmih je prišel pogreb na kolodvor, kjer je čakal poseben vlak z mrtvaškim vozom. Ko so položili obe krsti v mrtvaški voz, je oddalo vojaštvo generalno desaržo. Putem je nadškof Stadler zadnjič blagoslovil krsti. Ob 7. uri 10 minut se je odpeljal vlak proti Metkoviču v Dalmacijo.

Kmetje, obrtniki, delavci!

Grozovita nesreča je zadela našega presvitlega cesarja in z njim vso milo avstrijsko domovino.

Srbski zločinci so v Sarajevu umorili bodočega cesarja nadvojvodo Franca Ferdinanda in njegovo soprogo vojvodinjo Hohenberg. Ves olikani svet se zgraža nad tem krvavim dejanjem. Naslednika našega presvitlega cesarja nam je prokleta rcka srbskega zločinca umorila; umoriti pa ni zamogla ljubezni do naše domovine in do cesarske hiše!

Možje in žene! Po vsej Avstro-Ogrski plapolajo črne zastave... V tem usodepolnem trenutku kliče vas „Štajerčeva stranka“ na

veliko

zborovanje

ki se vrši

v nedeljo 5. julija dopoldne ob pol 10. uri v „Vereinshausu“ v PTUJU.

Dnevni red tega zborovanja obsega le eno točko:

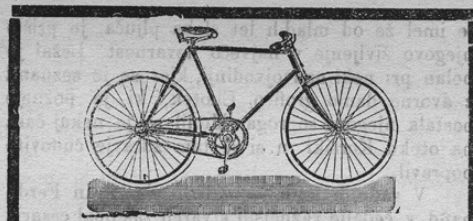
„Umor prestolonaslednika in njegove soproge ter udanostna izjava presvitlemu našemu cesarju.“

Povedati hočemo sivolasemu našemu cesarju, da ni sam v svoji žalosti, da čutimo z njim in jokamo z njim, da je srbski morilec kakor njegovo tudi naše srce zadel. Pukloniti se hočemo presvitlemu cesarju in mu nanovo povedati, da je naša zvestoba neomahljiva.

Pridimo vsi! Udeležimo se vsi shoda!

Bog živi našega cesarja Franca Jožefa I.!

Vodstvo „Štajerčeve“ stranke.



Styria - kolesa

največja fabrika na Avstrijskem in se priporoča po sledeči ceni 130, 140, 160, 180—200 K. Zanesljivim kupcem se proda po pogodbi tudi na mesečne rate. Deli (Bestandteile), Pumpe, šlaue, laterne, vse v veliki zalogi. Cenik se pošlje resnim kupcem brezplačno. — Zaloga: 151

BRATA SLAWITSCH v PTUJU.

Razno.

Predor pod Atlantskim oceanom. Nemeč Kellermann je nedavno napisal in izdal knjigo za zgradbo podmorskega prekopa med Evropo in Ameriko. Knjige se je v par tednih samo v Nemčiji prodalo 70.000 izvodov ter je že prevedena v več drugih jezikov. Ta roman je vzpodbudil inž. H. Dominika, da je začel natančno proučevati načrt podmorske železniške zveze med Evropo in Ameriko. Prišel je do zaključka, da bi stvar ne bila neizvedljiva, a premagati bi bile neizmerne težkoče. Najmanjša oddaljenost med Ameriko in Evropo znaša 36.000 km. Tunnel bi se dal zgraditi na dva načina: skozi trdo zemljo pod morskim dnom (Kellermannov načrt) ali pa po dnu morja potom cevi. Ako bi se predor začel kopati od obeh strani naenkrat, bi se z današnjimi sredstvi na vsaki strani dnevno napredovalo za 5 m, na leto torej za približno 3 in pol km, kopanje predora bi potemtakem trajalo skoraj 1000 let. Ako bi se pa začelo kopati na otokih (v Kellermannovem romanu so za to določeni Azori in Bermudi), bi kopanje trajalo najmanj 12 let. — Ako bi se tunel napravil iz kovinskih cevi, ki bi se spustile na morskno dno, bi stal 270 milijonov funtov šterlingov, to je 6480 milijonov kron. Brzina vlakov bi mogla doseči največ 100 km na uro, torej bi vožnja trajala 54 ur. Vozne cene bi morale biti silno visoke, pa bi se zgradba kljub temu ne rentirala. Tako sodi nemški inženir Dominik. Toda kdo ve, ako se tehnika sčasoma le ne bo lotila tudi tega orjaškega dela?

Višji adjutant poljskega kralja I. Ponjatskega Pavel Paszewski je umrl v Karti pri Kijevu v starosti 124 let.

Dvojni roparski umor. V Velikem Bečkeretu so pred par dnevi ponoči umorili krčmarja Jana Wilhema in njegovo ženo. Roparji so ukradli 1704 krone ter pobegnili. V soboto so v Titeli prijeli mesarskega pomočnika Ignaca Killarja, ki je priznal umor. Obenem pa je izpovedal, da mu je pomagal mesarski pomočnik Peter Jovanov.

Spomenik madžarskemu žurnalistu. V Budimpeštanskem mestnem gozdičku so pred par dnevi odkrili kip madžarskega časnikarja in bivšega poslanca Nikolaja Bartha. Bartha je bil eden izmed najradikalnejših publicistov neodvisne stranke in je bil urednik časopisa „Magyarország.“ Kip je delo madžarskega kiparja Ivana Istóka.

Skrb za otroka je neprestano pri nas in največjo skrb dela materi otroška hrana. Hitenje v prebavi se žal tako pogosto pojavlja, in ravno pred tem se mora varovati otroka edino le s pravilno hrano. Poskusite pa le zaupanja vreden, v tisoč rodbinah z najboljšim uspehom rabljen hranilen preparat, kakoršen je Nestléjeva moka za otroke. Poskušnja in poučno kajžico o otrokovem negovanju se dobi popolnoma zastonj pri tvrdki Henri Nestlé, Dunaj, I. Biberstrasse 2 S.

Neposredni davki. Tekom III. četrtletja 1914 postanejo neposredni davki na Štajerskem do teklji oziroma plačni v naslednjih obdobjih: I.

291

Močnate jedi

so važni del človeške hrane. Dobro pripravljene vsebujejo mleko, mast, moko, jajca, sladkor, torej za človeški organizem potrebna redilna sredstva v dobro okusni obliki. V mnogih slučajih, zlasti za otroke, jih je odlikovati pred mesnimi ali sestavljenimi jedili. Samo to napako imajo mnogokrat, da so težko prebavljive in da jih slabotni želodec, zlasti zopet pri otrocih, ne more dobro prenesti. Tej napaki se danes da lahko odopomoči, ako se ne napravi nobeno močnato jed, nobeno pogačo, nobeno pecivo, brez

dr. Oetkerjevega praška za pecivo,

kar si je vzelo k srcu in kar stori danes že mnogo milijonov gospodinj. Vporaba je otroško-lahka in po dr. Oetkerjevih receptih, ki se jih daje zastonj, je uspeh zagotovljen.

Dr. Oetker prašek za pecivo se dobi povsod z recepti vred.

Pazite da dobite prístne **Dr. Oetkerjeve** izdelke.